

RAI ATON-FELVIDÉK

ErdeiVándor

Aktív
Magyarország

ErdeiVándor
ÚTIKALAUZ

KEDVES ERDEI VÁNDOR, ÜDVÖZLÜNK A BALATON-FELVIDÉKEN!

Személyes adataim

Név:

Iskola:

Vándortáborom időpontja:

Az előtted álló hét nap az erdő titkainak és értékeinek megismerésével telik majd. Nagyon reméljük, hogy olyan élményben lesz részed, amely élethosszig összeköt a természet szeretetével és védelmével.

Az Erdei Vándortábor Programot azért hívtuk életre, hogy minél több fiatal személyes tapasztalatokat szerezhessen a magyar erdőkről, testközelből találkozhasson mind-azzal, amit a természetismeret, a biológia vagy a földrajz órán tanult. Nem túlzás azt mondani, hogy a változó klímában az erdők az egészséges természeti környezet, így az emberiség fennmaradásának egyik zálogát jelentik. Ismerd meg tehát értékeit, és váljon életed részévé ezeknek az értékeknek a védelme!

A Balaton-felvidék hazánk egyik legnépszerűbb idegenforgalmi régiója, amely a magyar tenger északi partján és a mögötte fekvő medencékből, tanúhegyekből álló vidéken terül el. Ezen a területen összeér víz, hegyek és szőlővel terített lankák, emellett történelmi emlékekből sincs hiány. A túraútvonalon színes flóra és fauna fogadja a természetjárót; az enyhe klímának köszönhetően ritka növény- és állatvilág alakult ki. A Balaton-felvidéki területeken a lakosság szőlőtermesztéssel, borászattal, erdőműveléssel, állattenyésztéssel és falusi vendéglátással foglalkozik. A vidéket a Bakony-erdő Zrt. szakemberei kezelik, akik erdőgazdálkodással, vadgazdálkodással, faiparral és természeti neveléssel is foglalkoznak a Balaton-felvidéken.

Az erdei vándortábor során érezd jól magad, élvezd és ismerd meg az erdőt, és térj vissza ide mihamarabb!

Az **útvonal felelőse**, aki a tábor időtartama alatt szükség esetén hívható:

Illés Gergely | 0630 246 2979 | illes.gergely@bakonyerdo.hu

A Bakonyi Erdei Vándortábor útvonal erdész házigazdája a **Bakonyerdő Zrt.**

8500 Pápa, Jókai Mór utca 46. | 06 89 513 100 | info@bakonyerdo.hu | bakonyerdo.hu

Az Erdei Vándortáborok szervezője az **Országos Erdészeti Egyesület**

1021 Budapest, Budakeszi út 91. | 06 1 201 6293 | info@erdeivandor.hu | erdeivandor.hu

Országos Erdészeti Egyesület

TÚRÁZNI CSAK OKOSAN, SZÉPEN!

Az alábbiakban összefoglaljuk az erdőjárással kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, hogy saját és társaid érdekében minden erdei vándor gondos és körültekintő turista-ként léphessen be az erdőbe. Ne feledjük: az erdő állatok és növények ezreinek élőhelye, otthona, ezért viselkedjünk benne jó vendéghez illő, kellő tisztelettel!

Tájékozódás

A biztonságos túrázás legfontosabb eleme a jó tájékozódás. Bár sokaknál lehet digitális eszköz (pl. GPS, mobil applikáció), az út során mindig legyen nálunk **papíralapú turistatérkép**, hiszen nincs mindig elég erős jel, vagy lemerülhet az eszközünk akkumulátora. Ismerjük meg a turistatérképek jelzéseit! Az Erdei Vándortáborok legnagyobb részben **jelzett turistaúton** haladnak, így a jelzéseket követve eljutunk a napi célunkig.

- A jelzéseknek négy alapvető színe van: **a kék, a piros, a sárga és a zöld**. Ezeket a térképek legtöbbször a szín nagy kezdőbetűjével jelölik (K, P, S, Z).
- A jelzések alaptípusa a **sáv**, ami az egyes színekben így néz ki:
- **Kereszt** jelzéssel általában a sáv jelzéseket összekötő, vagy a településekhez átkötő utakat jelölik. Így néz ki például a kék kereszt jelzés:
- **Háromszög** jelzéssel a hegycsúcsokra vagy kilátókhoz vezető utakat jelölik. Ilyen például a piros háromszög jelzés:
- A **négyzet** jelzés a sáv jelzésekről leágazó, fontosabb helyre (pl. szálláshelyre) vezető utakat jelölik. Például a sárga négyzet:
- **Kör** jelzéssel a forrásokhoz, kutakhoz vezető utakat jelölik. Így néz ki például a piros kör jelzés:
- **Omega** jelzés jelöli a barlangokhoz vezető utakat, mint például a sárga barlang jelzés:
- Az **L alakú** jelzés a romokhoz, műemlékekhez vezető utakat jelöli, mint például a piros L jelzés:
- A **Mária Út** egy Közép-Európán átívelő zarándok- és turistaút-hálózat. Ennek útvonalát jelöli különböző színekkel ez a jelzés:

Mire figyelj a táborhelyen?

- Egy nyár alatt erdei vándorok százai fordulnak meg a táborhelyeken, ezért mindenkit arra kérünk, hogy **olyan állapotban hagyja a táborhelyét, amilyen állapotban át szeretné venni!**
- **Ha a felszereléseden bármi igazítanivaló van**, vagy meg kell szárítani az elázott ruháid, az érkezés után minél hamarabb láss hozzá, mert a reggeli indulás előtt nem biztos, hogy lesz rá időd!
- Továbbindulás előtt gondosan pakoljatos be és ellenőrizzéd a felszereléseket, hogy **semmi fontos dolog ne maradjon hátra!**
- **Tűzet csak a kijelölt tűzrakóhelyeken szabad gyújtani!** Tűzrakás előtt tájékozódj a vándortábor vezetőjétől, hogy nincs-e érvényben tűzgyújtási tilalom, a tilalom ugyanis a kijelölt tűzrakóhelyekre is vonatkozik!
- **Legyen ez az év legzöldebb hete!** Tartsátok be a kiadvány hátoldalán olvasható javaslatokat, és találjátok ki további vállalásokat a környezet védelme érdekében!

Mire figyelj útközben?

- A kirándulás ütemét a legkisebbek, illetve a gyengébb állóképességűek haladásához igazítsuk! **Soha ne hagyjuk magukra a tapasztalatlanabb társainkat – még viccből sem!**
- Az erdőterületen előforduló kullancsok elleni legjobb védekezés a megfelelő öltözet (zárt cipő, hosszúnadrág), és a különböző riasztószerek használata. Egyes kullancsok által terjesztett betegségek ellen védőoltással is lehet védekezni. Kirándulás után mindig vizsgáljátok át magatokat!
- **Természetvédelmi területen** tilos a növények és az állatok, valamint azok élőhelyeinek veszélyeztetése vagy elpusztítása!
- Az erdő természeti értékeit mi, emberek veszélyeztetjük a legjobban. Ezért az út során **ne térjete le a kijelölt turistautakról!** A felesleges taposás ugyanis évtizedekkel visszavetheti a fiatal erdők növekedését, elpusztítja a védett növényeket és azok élőhelyeit.
- És végül a legfontosabb: **figyelj a társaidra**, hogy együtt, közös élményekkel, vidáman válhassatok erdei vándorokká!

1. nap

MONOSTORAPÁTI TÚRA

**Útvonal: Monostorapáti – Sportpálya – Halastavak –
Hegyesdi-várrom – Monostorapáti sportpálya**
Napi útvonalhossz: 10,13 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 131 m

Az első táborhelyet a Platán Vendéglő buszmegállótól indulva jobbra, az Iskola utca végén lévő sportpályánál találjátok. Itt elfoglaltjátok az elkövetkező 2 nap szállását. A szállásról jobbra indulva a második lehetőségénél, a jelzést követve fordultok balra Hegyesd irányába, a Malmok-völgye táblánál. Az út során elhaladtok az apáti szántók és a Hegyesdi-tó izgalmas kontrasztja mellett, miközben a Hegyesdi-vár egyre magasodó alakja mutatja az irányt. Haladjatok el a bányató mellett, a falut a és jelzésen hagyjátok el. Kapaszkodjatok fel a jelzésen a vár helyét őrző romokhoz, majd a hegyről a jelzést követve ereszkedjete le. Hazafelé haladjatok ugyanazon az úton, mint odafele, követve a jelzést. Délután lehetőségek nyílnak sportolni, foci, tollaslabda, vagy akár méta formájában, ezekhez az eszközöket mi biztosítjuk. A késő délutáni órákban meleg vacsora vár rátok a falu óvodájában, majd ezt követően a tábortűznél nyithatjátok meg közösen a tábor.

Hegyesdi-tó

Hegyesdi-várrom

Tudtad?

Monostorapáti – Nevét a határában alapított bencés apátságról kapta. Az apátságot - melynek ma már csak a romjai látszanak - Bánd fia, Atyusz alapította 1117-ben. Az akkor még Almád nevet viselő település élete szorosan összenőtt a Szűz Mária és a Minden-szentek bencés apátság működésével, hisz Almád is a birtoka volt. Monostorapáti néven először Mátyás uralkodása idején, 1468-ban említik. A település a XVI. században vált híressé malmairól; 1599-ben már hat malom is működött az Egervize-patakon, de ma már csak egyetlen malom maradványai láthatóak, a Varga-malomé. 1773-ban Monostorapáti magyar falu lett, katolikus lakossággal. A katolikus tanító írást és olvasást tanított, 1762-ben már itt működött a környék legrégebbi iskolája. 1752-ben kezdte építtetni Padányi Bíró Márton püspök a környék legnagyobb templomát, melyet Nepomuki Szent Jánosról neveztek el, akit Vencel cseh király véttetett a folyóba, mert megőrizte a gyónási titkot. A falu fekvéséből adódóan a XIX. század folyamán a fő megélhetési forrást a szőlőtermelés és az állattenyésztés jelentette.

Monostorapáti

Hegyesd – A település nevét a vulkáni kúp hegyről, a "hegyes" hegyről kapta. A községet átszeli az Eger-patak, mely a régi időkben vizimalmokat hajtott, jelenleg egy 72 hektáros halastavat táplál. A környező hegyek idilli környezetet biztosítanak az itt lakók és idelátogató természetbarátok számára. A meredek hegy megmászását a várromokról nyíló csodálatos kilátással jutalmazza a természet. A távolban csillog a Balaton, közelebb Tapolca városa és a környező falvak (Monostorapáti, Sáska, Zalahaláp, Tapolca-Diszel), majd a vulkáni hegyek és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park szőlőhegyei.

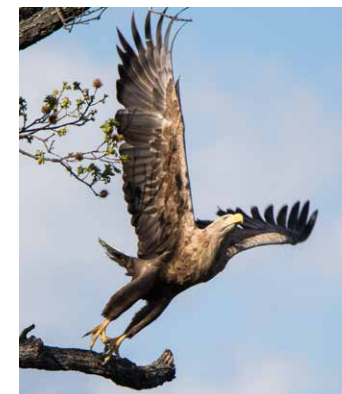
Hegyesdi várrom – A veszprémi káptalan iratában, 1282-ben említik először a várat. A sűrűn gazdát váltott magánvárat 1561-ben a veszprémi törökök váratlanul elfoglalták, majd Pajazit vajda vezér irányításával megerősítették. A krónikák szerint 600 pogány lovas állomásozott itt, akik rettegésben tartották a környéket. Uralmuk azonban csak három hónapig tartott, a magyarok ostrom alá fogták a várat. Mivel úgy ítélték meg, hogy a vár alkalmatlan arra, hogy újraépítsék, leromboltatták a környék lakosságával. Így nem az ellenség és az idő, hanem maguk a magyarok pusztították el a várat.

Réti sas – Igen sokféle élőhelyen előfordul, de táplálkozása miatt elsősorban a vizes területek (tengerpartok, folyók, tavak vidéke, mocsarak) képezik élőhelyeit. Kedveli a magas fákkal benőtt vidékeket, a tengerparton pedig a magasabb sziklapárkányokat.

Testmagassága 80-95 cm, szárnyainak fesztávolsága 200-250 cm. Sziklákra vagy fákra gallyakból építi hatalmas fészket, fészkalja 1-3 tojásból áll.

A rétisas óriási elterjedési területen él, Nyugat-Európától a Távol-Keletig. Egyes régiókban, különösen Európában már a kipusztulás szélére sodródtak. A vadászat és az illegális befogás mellett az életterének szűkülése, valamint a mérgezés veszélyezteti. Az 1970-es évektől szigorú védelmüknek köszönhetően a számuk emelkedni kezdett, és ma már biztonságban tudhatjuk őket a kipusztulástól.

Állatkertben csak kevés helyen látható, jelentős részük a természetben kelt. Vannak, amelyek megsérülve, más részük elárvult fiókaként került az állatkertekbe, amelyek természetvédelmi mentőközpontként fogadják az ilyen egyedeket. Bár a fő cél az, hogy szabadon engedjék őket, ha ez nem megvalósítható, akkor az állatkert röpdéjébe kerülnek.

Réti sas

2. nap BAKONYSZENTJAKABI TÚRA

**Útvonal: Monostorapáti – Halastavak – Sáska –
Bakonyszentjakabi pálos kolostorrom – Sáska – Monostorapáti**
Napi útvonalhossz: 19,86 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 386/156 m

Az első naphoz hasonlóan, ismét a sportpályáról jobbra indultok a jelzésen. 3 km megtétele után forduljatok jobbra, Sáska irányába. 4 km túra után megérkeztek Sáskára. Ez az út borókák és rétek között vezet, kevés árnyékkal, így mindenképpen vigyetek magatokkal elegendő folyadékot és sapkát. Sáskán áthaladva a játszótér után forduljatok jobbra és a jelzésen haladjatok 2,5 km-t. Út közben irányt mutat nektek az Ember-kő, mely jelzi, nem vagytok már messze a forrástól. A jelzésnél forduljatok balra a Szent Jakab-forrás felé, majd tovább folytatva utatokat, keressétek fel a bakonyszentjakabi pálos kolostorromot. A forrásnál újra tölthetitek kulcsotokat. Ezután induljatok vissza a jelzésen, majd a úton térjete vissza Sáskára. Ugyanazon az ösvényen induljatok vissza Monostorapáti felé, mint amerről jöttetek, a hegyesdi találkozási pontnál pedig forduljatok balra a szálláshely irányába.

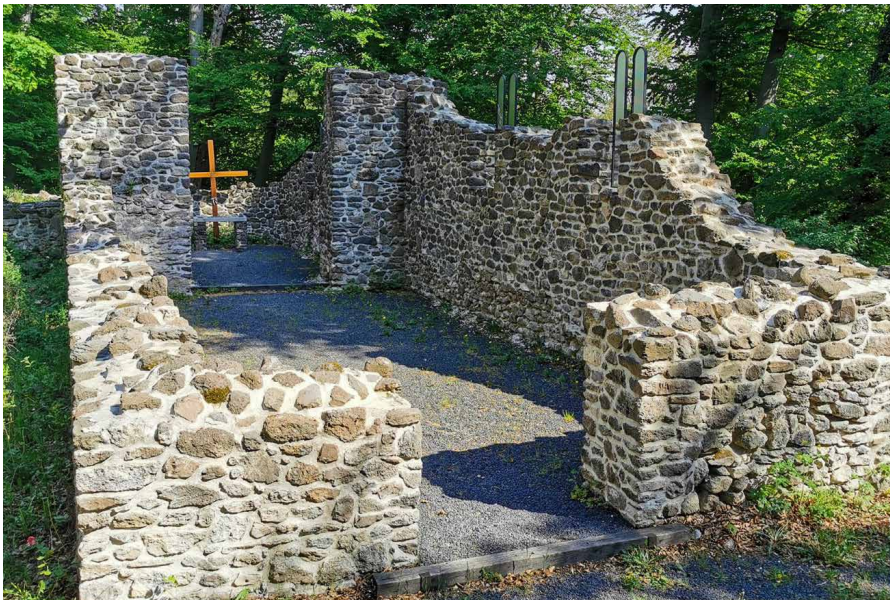

Halastó

Tudtad?

Sáska – A Tapolcai-medence északi szegélyén, az Agártető délnyugati lábánál fekszik. A sáskai erdő királyok vadászterülete volt az Árpádok korában. 1385-ben említi először egy hivatalos oklevél „Saaska” birtokként, mint a Rátóti Gyulaffy család birtokát. A község nyugati szélén áll a román stílusú római katolikus templom, melynek felszentelése 1250 nyarán, Sárlos Boldogasszony napján történt, Szent Imre herceg tiszteletére.

Szent Jakab pálos kolostorrom

Szent Jakab pálos kolostorrom – Egyes feltételezések szerint a kolostort még a 13. század elején alapították. A tatárjárás során az épület romba dőlt, lakói elhagyták, majd 1250 körül a pálos remeték vették birtokukba. A források először 1263-ban említik a Szent Jakabról nevezett bakonyi remetetelepet. A 13-14. század fordulójára körül a Rátót nembeli Gyulaffy család a kolostort újjáépíttette, a pálos történetírás őket tekinti a rendház alapítóinak. 1563 előtt elnéptelenedett, köveiből az 1800-as években erdei tanyák és vadászházak épültek a közelben. A kolostort 1861-ben Rómer Flóris - régész, egyháztörténész - kereste fel zalai útja során, majd 1888-ban Ádám Iván adott részletes leírást maradványairól. Akkoriban még látható volt a templomhajó és félköríves szentélyének romja, valamint a diadalív felett emelkedő tagozatlan szentélytorony.

Ember-kő

Ember-kő – Sáska falu feletti erdőben áll az Ember-kő szikla, melyet valószínűleg vízmosság alakított ki. A környék népe szerint a régi időkben, a Rátóti Gyula által 1263-ban alapított Pálos Kolostor egyik szerzetese faragta ki útmutatásul az eltévedt utazóknak.

3. nap

MŰVÉSZETEK VÖLGYE TÚRA

Útvonal: Monostorapáti sportpálya – Almádi kolostorrom – Kapolcs –
Vigántpetend – Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskola
Napi útvonalhossz: 11,9 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 320/150 m

A szálláshelyről induljatok balra a falu irányába, majd az első lehetőségénél forduljatok balra a murvás útra. Haladjatok az úton 500 métert, a végén jobbra fordulva keljete át az út másik oldalára. A hídnál lévő lépcsőn ereszkedjete le a patakhoz,

Almádi kolostor romjai

ahol a jelzést keressétek, ez vezet beneteket egészen Vigántpetendig. Az erdőben haladjatok a jelzésen 2,5 km-t az Almádi rom irányába. Az Almádi romot elhagyva, a Bene-kút mellett haladtok el. Utatok a jelzésen a Szentkút irányába folytassátok, majd induljatok tovább Kapolcs felé a -vel jelzett ösvényen 4,5 km-t. A -el jelölt úton éritek el Kapolcsot. Vigántpetend felé folytassátok utatokat a jelzésű úton. A faluba érve tartsatok jobbra, majd a templom előtt, a Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskola táblánál jobbra, a murvás úton haladjatok az erdei iskola felé 3 km-t. A fehér S jelzés a fákon mutatja az irányt. A jelzést követve érkeztek meg a Balatoncsicsói erdei iskolába, ami a következő 2 nap szálláshelye lesz.

Szentkút – A forrás nevét a hagyomány szerint egy jelenés után kapta. Az Atyusz nembeli Bánd, Almád falu földesura egy alkalommal e helyen imádkozott, amikor megjelent neki Szűz Mária. A jelenés hatására Bánd elhatározta, hogy monostort alapít itt, a forrás közelében. Életében nem tudta ezt a fogadalmát megvalósítani, de halála után fiai, Atyusz és Miske beteljesítették apjuk akaratát.

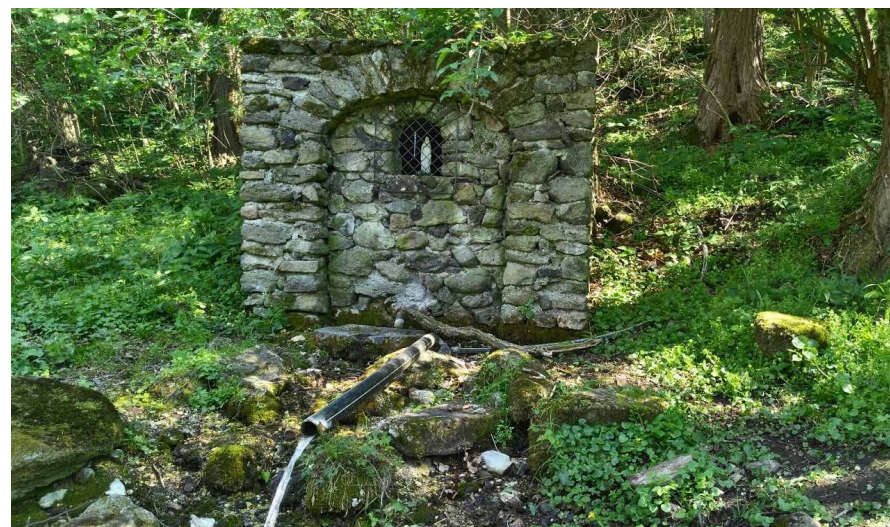
Almádi monostor romjai – Az almádi apátság hazánk legősibb magánalapítású monostora, melyet a Balaton-felvidék akkori leggazdagabb főúri családja, az Atyusz nemzetség testvérpárja, Atyusz és Miske alapított és épített fel édesapjuk vállálása szerint, aki már nem élhette meg az apátság megvalósulását. Egészen gyorsan elkészült, hiszen az 1117-es alapítást követően 1121-ben már fel is szentelték Szűz Mária és a Mindenszentek tiszteletére a templomot. Gyors gyarapodását annak köszönhetette, hogy alatta haladt el a Via Magna hadiút, amely Székesfehérvárt kötötte össze Itáliával.

Kapolcs – A településen vélhetően már ősemberek is éltek. Közelében vezetett a Budát az Adriai-tengerrel összekötő Via Magna, a rómaiak egyik nagy hadi útja, ezért valószínű, hogy a környék már lakott volt a rómaiak idejében is. A település nevét először egy 1092-ben kelt pannonthalmi apátsági levél említi, mint Kapulch falut, véglegesen 1846-ban veszi fel a Kapolcs nevet. 1989-ben alakult meg a Kapolcsi Kulturális és Természetvédelmi Egylet, amely a későbbiek során a Művészetek Völgye Fesztivál megrendezésével, az egész ország számára tette híressé a községet.

Vigántpetend – Vigánt falut először 1236-ban említi oklevél. Vigánt Árpád-kori birtokosa a veszprémi káptalan. 1338-ban felosztották két birtokos között: keleti részt kapták a nemesek, amit később Nemes Vigántként említenek, a nyugati felét a káptalan kapta. Ebből lett később Pór Vigánt, mely később Petend határába olvadt be.

(Zala-) Petend neve 1333-ban tűnik fel először. Az egykori hadiút mentén, a Bakonyt és a Balaton-felvidéket elválasztó Eger-patak völgyében fekvő település. Petend első birtokosa a veszprémi káptalan, majd 1520-tól a Gyulaffy család, később pedig az Esterházyak uralják. E családok birtokain virágzó mező- és erdőgazdálkodás folyt. Petend tiszta jobbágyszófalva, lakossága katolikus, anyaszentegyháza 1751-ben alakult. Az 1760-ban épült katolikus templom építtetője Esterházy Károly egri püspök, a család híres építészének, Fellner Jakab tervei alapján készült. A településnek 1750-től van tanítója. A két falut, Vigántot és Zalapetendet 1938-ban egyesítették Vigántpetend néven.

Művészetek Völgye Fesztivál – A Művészetek Völgye egy többnapos összművészeti fesztivál, ahol a koncertek a csodálatos Balaton-felvidéken zajlanak. A fesztivál épített színpadok helyett három falu, Kapolcs, Taliándörögd és Vigántpetend utcáit, épületeit, intézményeit varázsolja koncerttéré, galériává és színházzá, megtöltve azokat közel 2000 programmal. A rendezvények között színházi előadások, komoly-, nép- és világzenei koncertek, irodalmi délutánok és estek, kiállítások és mesterségek bemutatása szerepelnek.

Szentkút

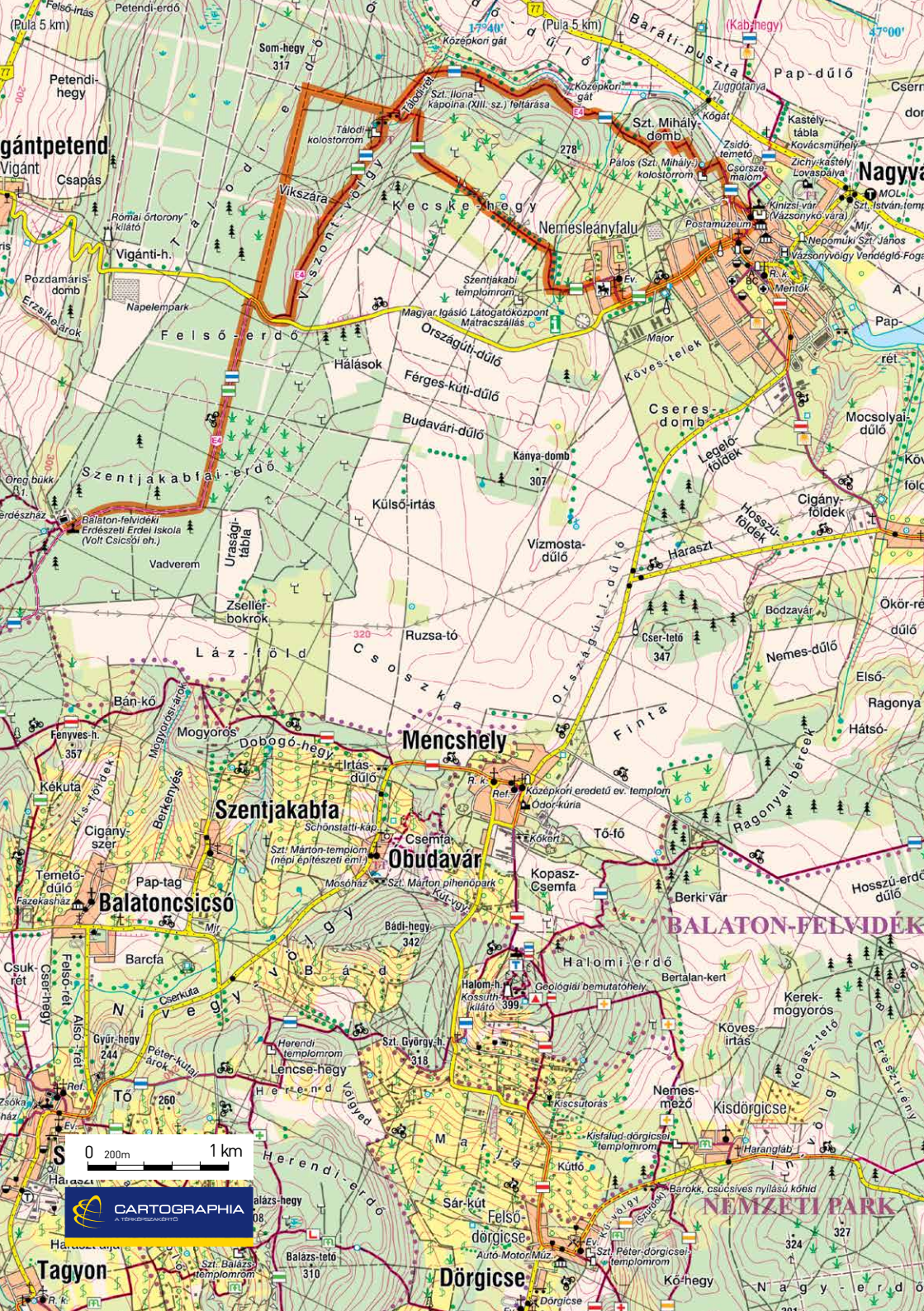
4. nap ROMTEMLOM FELFEDEZŐ

**Útvonal: Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskola –
Táldi kolostor és templom romjai – Szent Ilona templom romjai –
Szent Mihály pálos kolostor romjai – Nagyvázsony –
Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskola**
Napi útvonal hossza: 16,8 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 320/270 m

Az erdei iskolától balra induljatok el az Országos Kéktúra útvonalon Nagyvázsony irányába. Az murvás út végén keljete át az aszfaltos úton és jobbra fordulva, 300 m múlva a kék jelzést keresve az erdőben folytassátok utatokat. 1,5 km megtétele után eléritek a Táldi kolostor romjait. Folytatva utatokat, 1 km múlva jobb kéz felől találjátok a Szent Ilona templom romjait. 2 km túra után balra fordulva a jelzésen, megérkeztek a Szent Mihály pálos kolostor romjaihoz, ahol lehetőségetek nyílik kissé megpihenni. A pihenő után haladjatok a temető feletti ösvényen, a távolban látható fehér fehér keresztet kövessétek, így érkeztek Nagyvázsonyba. Folytassátok utatokat a falu irányába, tekintsétek meg a Kinizsi várat, majd keressétek a jelzést, melyen keresztül elhagyjátok a falut. Nagyvázsony-Nemesleányfaluban egy villanyoszlopon festett zöld jelzés mutatja, hogy tartsatok jobbra, ezt a jelzést követve visszajuttok az erdei iskolába.

Kinizsi-vár

falódi kolostorrom

Tudtad?

Szent Ilona templomrom – A kicsiny kápolnáról keveset tudunk, építését a XIII. századra teszik. Egyhajós, egyenes szentélyzáródású, torony nélküli falusi templomcska volt. A lakosság 1548-ban hagyta el a falut, feltehetőleg a török elől menekülve. A templom pontos helyét sokáig titok övezte, falmaradványait 1970-ben fedezték fel újra, állagmegóvására 2007-ben került sor.

Kinizsi vár – Az Eger-patak partján felépült vár építése ahhoz az eseményhez kötődik, mikor az 1390-es évek közepén Anjou Mária királynő étekfogó mestere Vezsenyi László úgy döntött, hogy felhagy Zádor-vár építésével és új székhelyéül Vázsonyt választja. Ekkor készülhetett el a 25 m magas lakótorony a hozzá tartozó kisebb épületekkel és az udvart körülvevő fallal.

Miután 1472-ben férfiágon kihalt a család, Hunyadi Mátyás király a hadjárataiban tanúsított vitézségeért Kinizsinek adományozta. Ekkoriban alakították ki a négy kisebb toronnyal a külső négyszögletes falat, amelynek belső udvarát emeletes palotaszárnyal bővítették, sarkában várkapolnával, míg a bejárata elé az ágyúk elhelyezésére alkalmas kapuvédőművet emeltek, majd még mély sáncárokkal vették körül a védelem erősítése érdekében.

Mivel Kinizsi Pál főnemes általában az ország veszélyeztetett vidékeit védelmezte seregével, vázsonyi rezidenciáját a felesége, Magyar Benigna úrnő lakta. A 16. század második harmadától a már elhunyt Magyar Benigna második férjének rokonsága,

a Horváth nemesi família szerezte meg a várat, akik megvastagították falait, ennek érdekében felrobbantva a közeli pálos kolostort, hogy onnan nyerjenek építőkövet és hogy a törökök nehegy megszerezzék és erődítménnyé alakíthassák azt.

A Zichy főnemesi család 1649-ben szerezte meg a váruradalmat, és hajdúkat telepített ide. Az utolsó katonai jellegű összecsapást a Rákóczi-szabadságharc idején vívták falai előtt, hol a kurucok, hol a labancok kezén volt, végül 1709-ben végleg a labancok birtokába került. Katonai jelentősége ezután már fokozatosan csökkent; az uradalom börtönéül használták lassan pusztuló épületeit. 1756-ban uradalmi pálinkaégetőt alakítanak ki itt. 1727-ben Zichy Imre újrászenteli várkapolnáját, mely az egyetlen katolikus templom volt a községben ez idő tájt. A 18. század végére már csak lakótornyát találták jó állapotban, ám nem sokkal ezután földrengés, majd tűzvész tett kárt a toronyban. A vár feltárása és részleges helyreállítása az 1950-es évek közepén Éri István régész vezetésével történt.

Szent Mihály pálos kolostorrom

5. nap

MONOSZLÓI TÚRA

**Útvonal: Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskola –
Öreg bükk tanösvény – Hamuházi-forrás – Monoszló**

Napi útvonalhossz: 7,1 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 320/220 m

Az erdei iskolából jobbra indulva a jelzésű úton járjátok be az Öreg bükk tanösvényt 2 km-en hosszan, majd eljuttok az út végén a Hamuházi-forrásig. Utatokat az Országos Kéktúra szakaszán folytassátok Monoszló felé. 500 m megtétele után az elágazásnál a jelzésen haladjatok tovább 800 m-t. A útvonalon folytassátok utatokat 1 km hosszan, majd a jelzésnél tartsatok balra, ez az út vezet Monoszlóra. A faluba érve keressétek jobb kéz felől a jelzést - vagy a templomtornyot -, amin haladva eljuttok a következő két nap szálláshelyére, a Monoszlói Református templomkertbe.

Monoszlói Református templomkert

Tudtad?

Öreg bükk tanösvény - 12 állomáson keresztül, táblák segítségével tanulmányozhatjátok a környék természeti (növényvilág, állatvilág, geológia) adottságait, valamint betekintést nyerhettek az erdőgazdálkodás folyamataiba, az erdész munkájába, s tanácsokat, ötleteket kaphattok, hogyan védhetitek meg ti is a körülöttetek lévő természetet.

Hamuházi-forrás - A forrás elnevezésének eredete a 18. század végére tehető. Ekkor az ország erdős vidékein, az úgynevezett hamuzsír gyártásához sok-sok ezer köbméter fa elégetésével fahamut állítottak elő. A hamuzsír a salétrom előállításához, a szappanfőzéshez, az üveggyártáshoz, a fehérítő és kékfestő iparhoz szükséges alapanyag volt. A fokozott erdőirtások korlátozására már 1790-ben megszületett az első erdőtörvény, melyet a 19. században további szabályozások követtek. Emiatt országosan, a nagyobb erdőterületeken mindenütt előfordulnak a "hamuház", "hamurét" és egyéb erre a tevékenységre utaló elnevezések.

Monoszlói Református Templom - A „hegyektől kerített gyönyörű völgyben” fekvő Monoszló község temploma a XII. század végén – a XIII. század elején már állhatott. Az épület méretei és építészeti megoldásai arra utalnak, hogy a honfoglalás korában itt kialakult három településből álló falubokor központi helye volt az eredetileg Szent Mihály tiszteletére szentelt Monoszlói templom. A templom román elrendezésű és kapuzatú, apszisában gótikus épülete mai késő barokk formáját 1829-ben nyerte el. A XIX. század húszas éveiben, az épület restaurálása és felújítása során kapja a templombelső mai arculatát: az íveken nyugvó karzatot és a csehsüveg-boltozatos födémét.

Ekkor készül a templom teljes épségében máig megmaradt bútorzata. A templom mögötti kertben található Magyarország egyik értékes botanikai ritkasága, a napóleoni háborúk idején már meglévő somfa, amely gazdag sárga virágzatával ma is a tavasz egyik első hírnöke az amúgy hűvös mikroklimájú Monoszlói-medencében.

Farkasboroszlán

Farkasboroszlán – Csaknem egész Európában honos, közepes termetű, ritkás ágú, lombhullató cserje. Az erős illatú, bíbor, rózsaszínű vagy kárpintpiros virágai az ágak felső részén nyílnak, a méhek számára kora tavasszal az első, szívesen látott táplálékforrást nyújtják. A borsó nagyságú, fénylő korallvörös álbogyótermések és a kéreg erősen mérgező anyagokat tartalmaznak, a szájüregben és a torokban égető és kaparó érzést okozva. A madarak, különösen a billegetők és a rigók szívesen eszik a terméseket, így segítve a növény terjedését.

Muflon – Hazánkba Forgách Károly gróf hozta be, aki az 1868–69-es években 10 muflont hozatott a gimesi vár melletti vadaskertjébe.

A nőstényeknek csak kicsi, enyhén hátrahajló szarvuk van, vagy akár nincs is. A kosok csigája meghatározott ütemben fejlődik: a kosbárány csontcsapjai már rögtön születése után kifejlődnek, és mire egyhónapos lesz, megkezdődik a szaru kiválasztása is. A tél kezdetére a tülök már 15–20 centiméteresre nő, ekkor szünet áll be a fejlődésben, amitől egy jól kivehető évgyűrű keletkezik rajta. A következő évben 11–13 keresztirányú dudort képez, majd ismét megszakad a növekedés. A szaru fejlődése hasonlóan folyik tovább, míg nem 4-5 évesen a csiga bezárul.

A muflonok főként szürkületkor járnak táplálék után, ahol nem zavarják őket, nappal is megfigyelhetők. Jól látnak és futnak, ügyesen ugranak, a muflonok területüket az ujjaik közötti mirigyek váladékával jelölik meg. Mint a többi vadjuh, ők is szívesen tömörülnek nyájba, amelyet egy idősebb nőstény vezet.

Muflon

Útvonal: Monoszló – Zánka – Monoszló

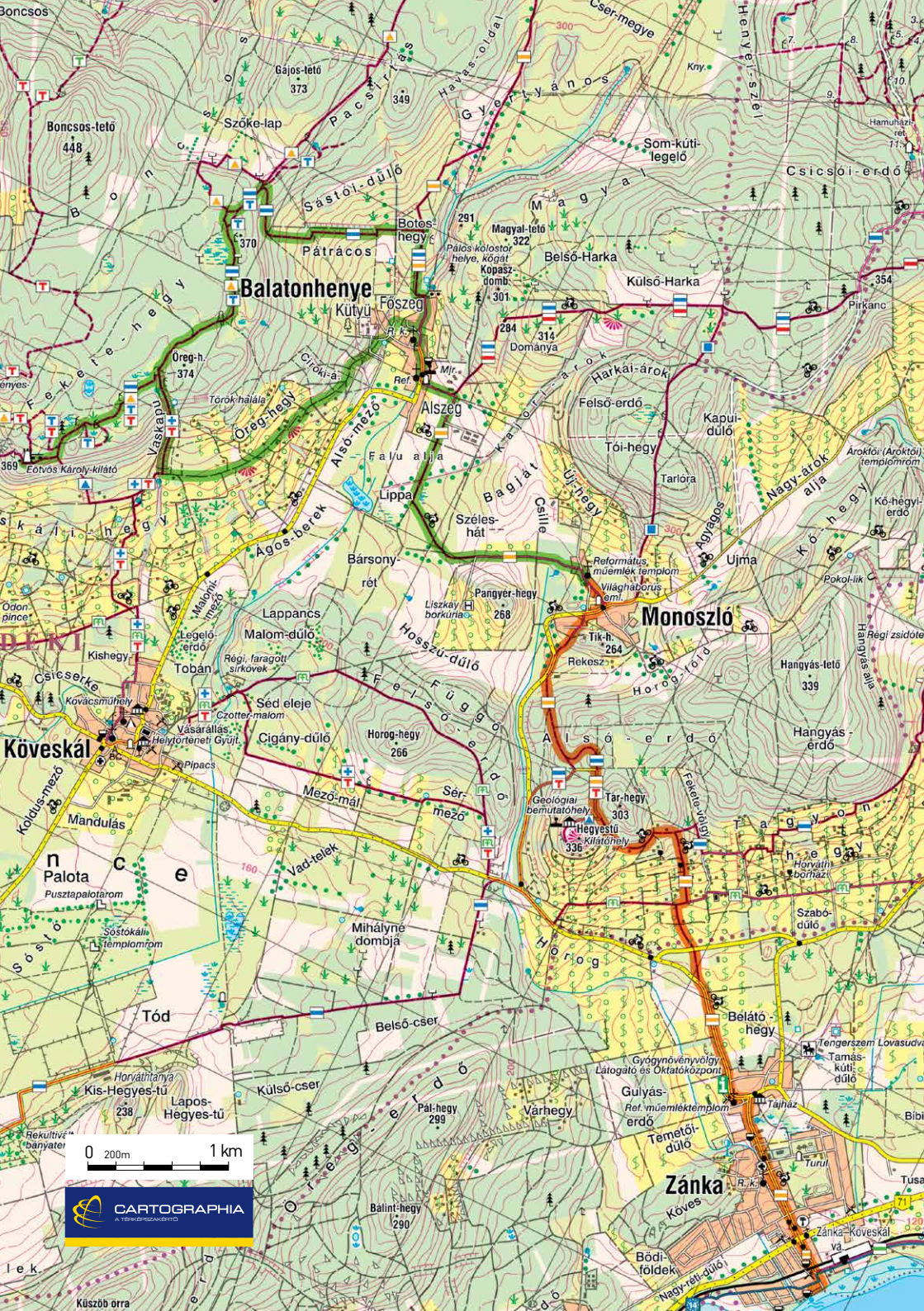
Napi útvonalhossz: 12,3 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 220/110 m

A templomkertből induljatok balra a jelzésen a Balaton irányába. Kövessétek a jelzést, mely egyenesen a zánkai strandra visz benneteket. Hazafelé is ugyan-ezen az útvonalon juttok vissza a szállásra.

Ha nem szeretnétek strandolni vagy éppen az idő nem engedi, akkor felkereshetitek az Eötvös Károly-kilátót, ehhez Balatonhenye felé vegyétek az irányt. A templomkertből induljatok jobbra a jelzésű turistaúton, hagyjátok el a falut, majd a sárga jelzést követve tartsatok jobbra és 2,5 km után megérkeztek Balatonhenyére. A faluba érve balra folyassátok utatokat, itt érnek össze a   jelzésű turistautak. A templomnál forduljatok jobbra és kövessétek a turistautat. A faluból kiérve az első elágazónál, ahol a és a turistaút szétválik, a -en haladjatok tovább. A következő elágazónál tartsatok balra a útvonalon a Monostori-tó felé. A jelzésű úton kb. 1,5 km után egy elágazáshoz értek, itt továbbra is a jelzésű utat keressétek. 1 km megtétele után a és a jelzést kövessétek, ez vezet benneteket a kilátóhoz. 250 m múlva megpillantjátok a kilátót a balatoni panorámával. Hazafelé a jelzés mentén induljatok visszafelé. 250 m megtétele után az útelágazásnál tartsatok bal kéz felé, a   útra. Haladjatok 1 km-t, majd az útelágazásnál útirányjelző táblák mutatják az Juhászok kútját. Itt forduljatok jobbra a Vaskapu felé a   jelzésű útra, mely egy völgybe vezet benneteket. Ezen az úton több kúttal is találkoztok, mint például a Juhászok és a Bojtárok kútja. Az út végén sorompóval találjátok szembe magatokat, itt forduljatok balra a szőlősorok felé. 2 km hosszan haladjatok a szőlősorok között, a murvás út vezet benneteket vissza a faluba. Miután elértétek a falut, a jelzésű úton juttok vissza Monoszlóra, amelyiken jöttetek. (Útvonalhossz: 16,5 km; szintemelkedés/lejtés: 346m/220m.)

0 200m 1 km

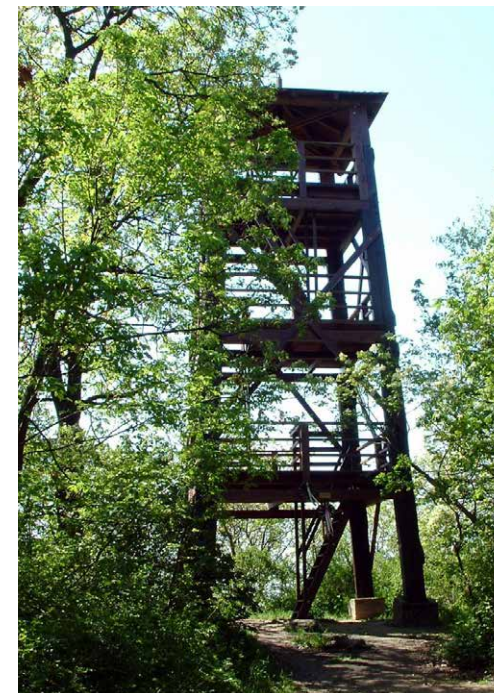
Tudtad?

Monoszló – Monoszló több mint 750 éves község, a Káli-medence keleti külön kismencedéjében fekszik, szelíd, erdővel borított domboktól ölelve. A település legrégebbi írásos említése a veszprémi káptalan 1252-ből származó iratában Monoslou néven. A török korban kétszer is elnéptelenedett települést a XVII. század közepétől magyar kismenesi családok és hozzátartozóik népesítik be újra. A falu lakói ettől kezdve kálvini hitvallású protestánsok. A település határában emelkedik mintegy őrtoronyként a Káli-medence keleti kapuját őrizve, a 337 m magas Hegyestű bazalt kúpja. Sajnos nem kerülhette el a bazalt kőzetet rejtő hegyek sorsát, hisz 1938-ban megkezdtek az északi oldal bányászatát és 1970-re, mikorra a kőfejtés, feldolgozás befejeződött, a hegy felét elhordták. A visszamaradt bányafal betekintést enged a vulkáni hegy belső szerkezetébe. A felhagyott bánya ma a Balaton-felvidéki Nemzeti Park kezelésében van, és geológiai bemutatóhelyként üzemel.

Káli-medence

Eötvös Károly-kilátó – A Fekete-hegy vulkanikus eredetű fennsíkjának peremére először 1950-ben, bazaltból építettek kilátót. 1978-ban ezt cserélte le a ma látható, vörösfenyőből emelt torony. Névadója a neves politikus, Eötvös Károly 1900-ban írta meg beszámolóját balatoni körútjáról, „Utazás a Balaton körül” címmel. Innen megcsodálhatóak a tanúhegyek tömbjeinek sora: a Badacsony, a Gulács, a Csobánc és kisebb társait. A háttérben a Szent György-hegy és Szigliget magaslatai is megtalálhatók, éppen úgy, ahogy a Keszthelyi-hegység lapos vonulata is.

Eötvös Károly-kilátó

Balatonhenye – Első említése 1181-ből származik. Az itt feltárt régészeti leletekből kitűnik, már a rómaiak idejében lakott hely volt. Az oklevelek tanúsága szerint 1262-ben a Veszprémi Vár nemes jobbágysai lakták. A falu északi végétől mintegy 250 méterre kőfalak nyomai láthatóak. Az Árpád-korban épült, Szent Margit tiszteletére avatott pálos kolostort 1365-ből említik az írások.

Balatonhenye

7. nap HEGYESTŰ

Útvonal: Monoszló – Hegyestű – Zánka

Napi útvonalhossz: 7,3 km

Napi szintemelkedés/ lejtés: 336/110 m

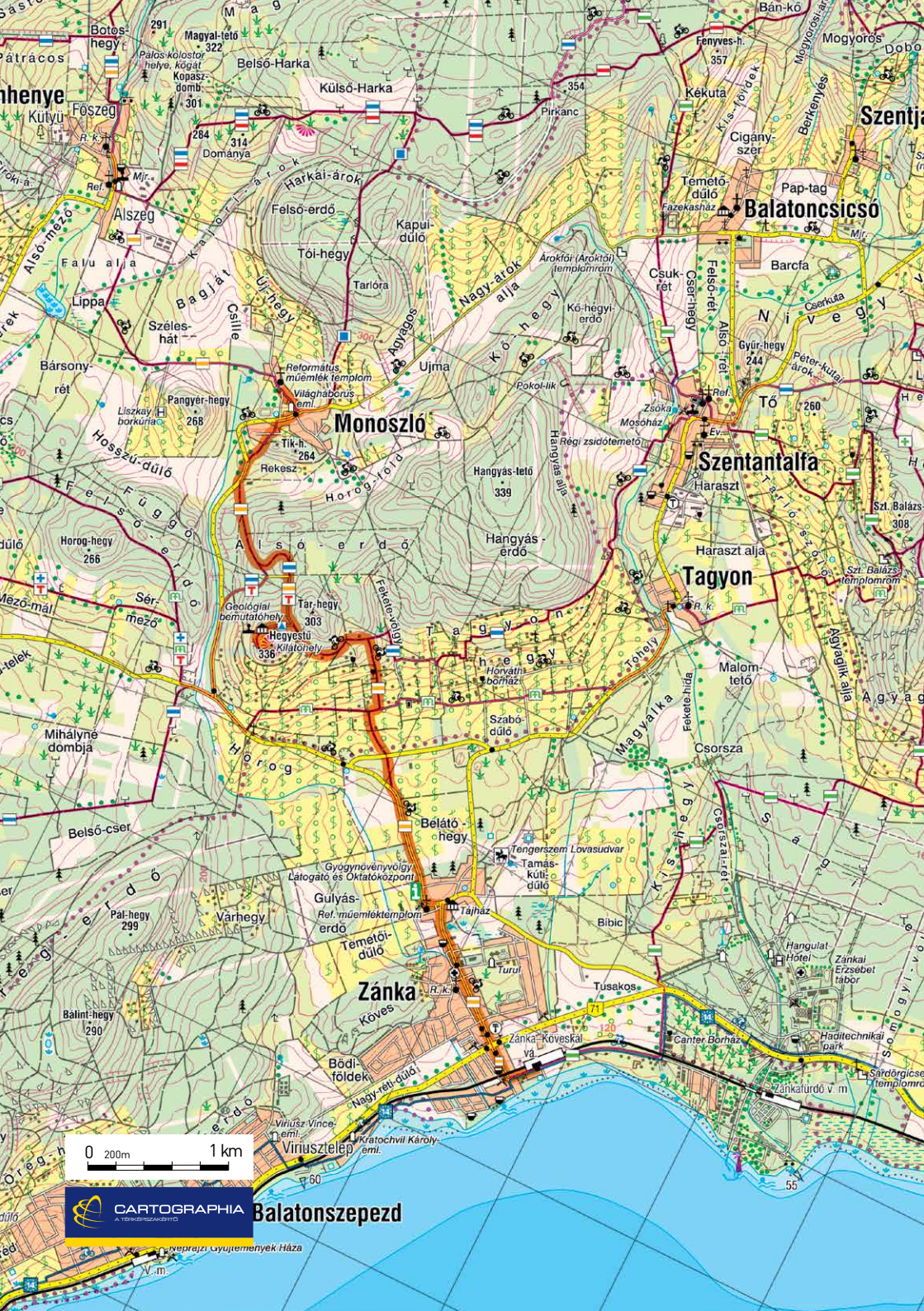
A templomkertből induljatok balra a jelzésű úton. 1,5 km múlva összeér a sárga, piros és kék turistaútvonal, ti haladjatok tovább a jelzésű úton. 750 m után az elágazásnál a jelzésű utat és a Hegyestűt mutató táblát kövessétek, ez vezet benneteket a Geológiai Bemutatóhelyre. Itt megtekinthetitek a kiállításokat, megmászhatjátok az egykori vulkánt és megcsodálhatjátok a balatoni panorámát. Miután megtekintettétek a Hegyestűt, a jelzésű úton induljatok vissza az elágazóig. Innen forduljatok jobbra a turistaútra. Kb. 700 métert követően az út elágazik, itt haladjatok jobbra, a úton Zánka irányába. Ez az út elvezet benneteket a vasútállomásig, így érkeztek meg vándortáborotok végére.

Az A útvonal szerint haladjatok a jelzésen, a Hegyestűt kihagyva juttok el Zánkára. Itt ér véget Balaton-felvidéki Vándortáborotok. (Útvonalhossz: 6,7 km; szint- emelkedés/lejtés: 220/110 m.)

Zánkai strand

Tudtad?

Hegyestű – A Káli-medence kapujának őre a Zánka és Monoszló között 337 méterre magasodó Hegyestű. A Balaton felől szabályos kúp alakot mutató hegy északi felét az egykori kőbánya lefejtette, a visszamaradt, közel 50 m magas bányafal azonban felfedi számunkra a kb. 8 millió évvel ezelőtt működő bazalt vulkán belsejét. A vulkán kráterében megdermedt láva a kihűlés folytán sokszögletű, függőleges oszlopokra vált el. A látvány hazánkban egyedülálló, de európai viszonylatban is ritkaságszámba megy. A Hegyestű bazaltkúpjának tetejéről csodálatos panorámán figyelhetjük meg a Balaton-felvidék jellegzetes tájrészleteit, a természet és ember együttélésének tipikus képét. Panorámatérkép segítségével azonosíthatjuk a Káli-medencét övező hegyeket. Itt látható a Balaton, délről a Fonyódi-hegy, onnan nyugatra a Badacsony, a Gulács, a Keszthelyi-hegység, a Csobánc, a Fekete-hegy, a Boncsos-tető, a távolban még a Tátika is felismerhető. Az egykori bazaltbánya épületében kiállítás látható a Balaton-felvidéki Nemzeti Park térségének földtani felépítéséről, természeti értékeiről, s a bazaltbányászat emlékeiből. A Dunántúl jellegzetes kőzeteiből összeállított szabadtéri kőpark segítségével geológiai időutazáson vehetnek részt a látogatók.

Hegyestű közelről

Zánka – Zánka és környéke már az őskorban is lakott hely volt, amit a község határában talált újkőkori, késő rézkori és kora bronzkori leletek is bizonyítanak. Az ókorban a Balaton környéke Pannónia néven a rómaiak uralma alatt állt, a római birodalom idején Zánka is lakott hely volt, a református templomnál lévő dombon e korból való leletek kerültek felszínre. A honfoglalás után a Kál nemzetség szállásbirtoka lett, a 12. században már kőtemploma is épült, mely ma is áll. Zánkát először az Atyusz nemzetségbeli, majd a 13. század végétől a Gyulafi-Rátoldi családbeli, a 15. században pedig a Gyulafi és a Rozgonyi családok birtokolták. A török hódoltság alatt a környék sokat szenvedett: 1548-ban a törökök Zánkát is felégették, a falu az 1696-os adóösszeírásban már nem szerepelt, pusztá lett. 1736-ban Diskay Ádám és Sebestyén Ádám német református telepesekkel népesítette be újra. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc alatt a császári hadak kétszer is bevonultak ide, de csata a település közelében nem volt. 1909-ben épült meg a vasút és az 1930-as évekre alakult ki a nyaralótelep, melyek közé lakóházak is épültek.

Zánka 2014 óta az Erzsébet-táborok égisze alatt nyaranta rászoruló gyermekek ezreit fogadja ingyenes üdülésre, heti váltású turnusokban.

Haditechnikai park

Haditechnikai park - Az Erzsébet tábor szomszédságában fellelhető kiállítás a nyári nyitvatartási időszakban a hét minden napján látogatható 9 és 21 óra között. A kiállítás a 71-es út mellett kialakított területen található, ahol vadászgép, helikopter, légvédelmi rakéta, lokátor, harckocsi, tűzérési eszközök, láncalpas járművek és teherautók tekinthetők meg.

Kedvet kaptál?

TOVÁBBI ERDEI VÁNDORTÁBOR HELYSZÍNEK

Börzsönyi Erdei Vándortábor útvonal

Lépjetek az élő történelem földjére! A Diósjenői Erdei Szabadidőpark élményeivel kezdték a tábor, majd a Drégelyvár, a Törökasszony útja, a Kutyka-forrás és az Árpád-kori földvár maradványainak titkait ismerhetitek meg. A legendák és a vadregényes Börzsöny felfedezése mellett lehetőségek nyílik kézműves foglalkozásra, kisvasutazásra és esti szalonnasütésre is. Készen álltok az időutazásra?

Vértesi Vándortábor útvonal

A vértesi útvonal romantikáját sok helyen még a tér erő sem zavarja, a nomád táborhelyek pedig felüdülést jelentenek a városi élet után. A hét nap során olyan különleges helyszíneket érinthettek, mint Vértesszék, a Majki Kamalduli Remeteség és az Oroszlányi Bányászati Múzeum. A táborban kiemelkedő figyelmet fordítunk a környezeti nevelésre.

Zselici Erdei Vándortábor útvonal

A Zselic varázsa a csillagos égboltban rejlik. A Zselici Csillagpark területén ugyanis olyan alacsony a fényszennyezettség, hogy derült nyári éjszakákon kétezer csillag és a Tejút egy része is látható. A tábor során mesés környezetben barangolhattok a zselici rengetegben, gyönyörködhetek a Ropolyi-tó csillogó víztükrében, és megsimogathatjátok Magyarország öt nagyvadfaját a Bőszénfai Szarvasfarmon.

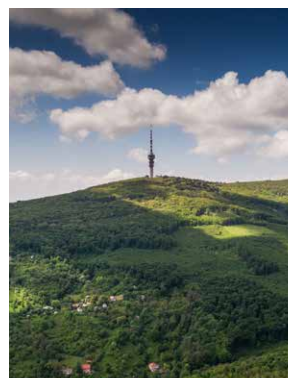
Vasi-Hegyháti Erdei Vándortábor útvonal

Vándoroljatok velünk a szellős, szalmabálákkal teltűzdelt lankákon! Lépjetek be a Jeli Arborétum varázskertjébe, ugorjatok fejest a Szajki-tavak hűs vizébe, és fedezzétek fel az oszkói Hegy-pásztor Kört, ahol a falu jellegzetes apró parcellás szőlőhegyei és zsúpfedeles présházai mellett a belső békét is megtekinthetitek. Megígérjük, hogy az egyedi hangulatú vidéket örökre a szívetekbe zárjátok majd!

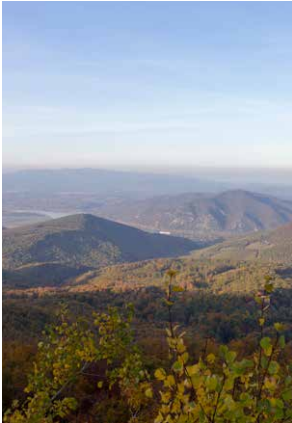
Zempléni Erdei Vándortábor útvonal

Töltődjétek fel az utánozhatatlan, vadregényes, ősi energiával teli Zemplénben! A világ tetején érezhetitek magatokat a Sólyom-bérc és a Nagy-Péter-mennykő égisze alatt, a szikláin, varázslatos napfelkeltét nézhettek az ország legszebb panorámáját nyújtó Kerek-kőnél, a Mlaka-rét és az István-kúti nyírjes egy különleges világba kalauzol, a nomád életérzés a Gerendás-réten pedig felejthetetlen.

Mecseki Erdei Vándortábor útvonal

A Mecseki Láthatatlanok titkos ösvényén, egy Csepel teherautó platóján utazva indítjátok a túrát. Ugye, milyen izgalmas? A hét nap során bepillanthattok a Mecsek szénbányászati múltjába, érintitek a Melegmágyi- és a Nagy-Mély völgy csodálatos karsztképződményeit, és megismerkedhetek az üvegművességgel. A magyaregregyi erdei strandolás pedig már csak hab a tortán.

Pilisi Erdei Vándortábor útvonal

A Pilis a „szívünk csücske”, ahol teljesen egybeolvadhattok a természettel. A látványos történelmi túrán kanyaroghattok a Spartacus-ösvényen, lepillanthattok a Dunakanyarra a Prédikálószékről, a Bertényi Miklós Fűvészkertben a hatalmas duglászfenyők árnyékában hűsölhettek, Visegrádon pedig visszamehettek az időben. A tábor végén egy vízből kaland is vár rátok a Madas László Erdészeti Erdei Iskolában. Indulhatunk?

Bakonyi Erdei Vándortábor útvonal

A Bakony az egyik legkedveltebb útvonal, megérjük, hogy mindenkinek ide húz a szíve! A hűvös Kerteskői-szurdok 30-40 méteres sziklafalai, a Szent István király nevéhez fűződő 1000 éves Bakonybél, a Kőris-hegyi panoráma a Balaton csillogó víztükrével, a Pannon Csillagdában tett kirándulás a csillagok közé mind-mind különlegessé teszik az útvonalat. Tudtátok, hogy a Bakonyban is van Gyilkos-tó? Ideje megnézni!

Mátrai Erdei Vándortábor útvonal

A Mátrában festői falvak, különleges erdei élővilág és pompás kilátópontok várnak rátok. Többek között felkereshetitek a Tar melletti csevice kutakat, a Fenyvespusztai Arborétumot, Vidróczki betyár barlangját, és ha még bírjátok erővel, akkor az ország legmagasabb pontjára, a Kékestetőre is felkapaszkodhattok. Az élményekben gazdag táborozást a Sástói Adrenalin Parkban zárjátok.

Bükk Erdei Vándortábor útvonal

Az útvonalat a Bükk-fennsík barlangoktól „lyukacsos” karsztfelszíne és jégkorszaki fajokat megőrző mikroklimája teszi egyedivé. A híres bükki „kövek”, az Istállós-kő, Tar-kő, Pes-kő, Bálvány, Bél-kő meghódítása után üdítő lesz a bükkösök hűsítő árnyéka. A tábor során elkalauzolunk titeket a vidék legfontosabb régészeti lelőhelyére is, az Istállós-kői ősember barlangba. Szilvásvár és a Fátyol-vízesés pedig méltó lezárása az egyhetes időutazásnak.

Dél-Zalai Erdei Vándortábor útvonal

Az erdő és a víz szerelmeseinek! A kis zalai falvak, a pincesorokat körülölelő erdők változatos élővilága sok érdekességet tartogat. Sétálhattok a közel 200 éves bükkösben, felfedezhetitek az erdő alatt található hidegháborús bunkerrendszer építményeit, meglátogathatjátok a fák közt megbújó különleges kápolnákat, utazhattok az ország leghosszabb erdei vasútján és bejárhatjátok a Budafai Arborétum ösvényeit, mielőtt vízre szállnátok.

Tetszett a tábor? Arra biztatunk, hogy megörökített élményeidet küldd el a vándortáboros fotó- és videópályázatra! Érdekel? További a részleteket: vandortabor.hu/fotopalyazat-2023

SZERETNÉD MEGOSZTANI A NAGYVILÁGGAL A TÁBORI ÉLMÉNYEIDET?

f #ERDEIVANDOR #VÁNDORTÁBOR #LEGJOBBTÁBOR

AZ ERDEI TŰZGYÚJTÁS SZABÁLYAI

Talán nem is gondolnád, de Magyarországon évente több mint 20.000 erdő- és vegetációtüz keletkezik. **Magyarországon a tüzek 99 százaléka ráadásul emberi gondatlanság miatt keletkezik!** Az okok között előkelő helyen szerepelnek a rosszul eloltott, vagy a nem jó helyen rakott tábortüzek. Tartsd tehát be a szabályokat, és fogadd meg az alábbi tanácsokat, hogy gondtalanul élvezhesse mindenki az esti tábortüzek hangulatát!

Mikor nem gyűjthatsz tüzet az erdőben?

Kiemelten tűzveszélyes, száraz, meleg időszakokban tűzgyújtási tilalmat rendelnek el. Ekkor az erdőben mindenütt, még a kijelölt tűzrakóhelyeken is tilos a tűzgyújtás! Az első lépés tehát a tájékozódás, hogy nincs-e tilalom. Ezt megteheted a www.erdotuz.hu oldalon, vagy az útvonalfelelősnél.

Hol gyűjthatsz tüzet?

Az erdőben az arra kijelölt és kiépített tűzrakóhelyeken szabad tüzet gyújtani. A legtöbb táborhelyen van ilyen, ha nem találsz, akkor kérdezd a táborhely gondnokát!

Hogyan gyűjtsd meg a tüzet?

Tüzet mindig csak felnőtt jelenlétében gyűjts! Első lépésben készíts egy kis kupacot a gyújtósból (pl. papír, száraz levelek), majd apró ágakból egy kis sátrat a gyújtós fölé. Gyufával vagy öngyújtóval több oldalról is gyűjtsd meg a gyújtóst, majd ha az ágak is lángra kaptak, óvatosan tápláld a tüzet további aprófával, később nagyobb tűzifával. Ne feledd, hogy a tűzhely nem szemetes! Csak az ártalmatlanul égő hulladékot dobd bele (papír, hagymahéj). Az egészségre ártalmas (pl. műanyag zacskó), vagy el nem égő hulladékot (pl. konzervdoboz, üveg) a szelektív hulladékgyűjtőbe helyezd!

Hogyan oltsam el a tüzet?

Lehetőleg hagyd teljesen leégni a tüzet, majd locsold le minél több vízzel. A vizet keverd össze a még forró hamuval, figyelve a tűz széleire is! Mielőtt ott hagyod, ellenőrizd, hogy teljesen kialudt-e a tűz: tartsd a kezed a hamu fölé, és ahol még forrónak érzed, oda önts újból vizet. **Ha a hamu forró, ne indulj el, ne hagyd magára!**

AZ ÉV LEGZÖLDEBB HETE!

Az erdők közös örökségünket jelentik, egészséges megmaradásuk a változó klímában az élhető természeti környezet fennmaradásának záloga. Ezért egész úton figyelj oda, hogy közösen megőrizzhessük a Mátra erdeit az utókornak:

Csak a lábnyomodat hagyd az erdőben! Vagyis ne szemetelj, a napi hulladékot összegyűjtve vidd el a táborhelyig, ahol megfelelően válogatva helyezd el a szelektív hulladékgyűjtőben.

Minél kevesebb szemetet termelj! A napi élelem csomagolásához használd az út elején kapott táskát, az ivóvizet mindig a kulacsodba töltsd újra.

Takarékoskodj a vízzel! Túrázás közben természetesen fontos a folyamatos folyadékbevitel, és a meleg nyári napokon jól esik egy gyors mosdás a faluszéli nyomós kutaknál. De ne feledd, hogy a víz az egyik legfontosabb kincsünk, ezért ne folyasd fölöslegesen a kút vizét, és ne bánj pazarlóan a források vizével sem! Az esti mosdásnál is takarékoskodj a táborhelyre sokszor nehezen eljuttatott vízzel: próbálj három perc alatt alaposan lezuhanyozni. Hidd el, egy kis odafigyeléssel menni fog!

Vigyázz az erdei élőlényekre, növényekre és állatokra! Az egészséges erdőben az élőlényeknek megvan a maguk fontos szerepe, így minden letört faág, eltaposott rovar gyengíti az életközösség egészének működését.

Válj tudatos energia-felhasználóvá! Takarékoskodj az elektromos árammal, ne használd túl gyakran a telefonod, és ha teheted, környezetbarát módon (gyalog és kerékpárral) közlekedj – nemcsak az Erdei Vándortábor ideje alatt, hanem később a mindennapokban is!

Kiadja:

Országos Erdészeti Egyesület, 2023

www.oee.hu

www.erdeivandor.hu

Design:

Júlia Jula Bodolóczki

behance.net/bodojula